27/03/2021

«1821 Πριν και Μετά» στο Μουσείο Μπενάκη

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Μια μεγάλη ιστορική αφήγηση για το «πριν» και το «μετά» της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 καταθέτει στο ευρύ κοινό ο κατάλογος «1821 Πριν και Μετά: Έλληνες και Ελλάδα, Επανάσταση και Κράτος» που κυκλοφόρησε μόλις από το Μουσείο Μπενάκη, στο πλαίσιο της επετειακής έκθεσης του μουσείου για τα 200 χρόνια από την Επανάσταση.

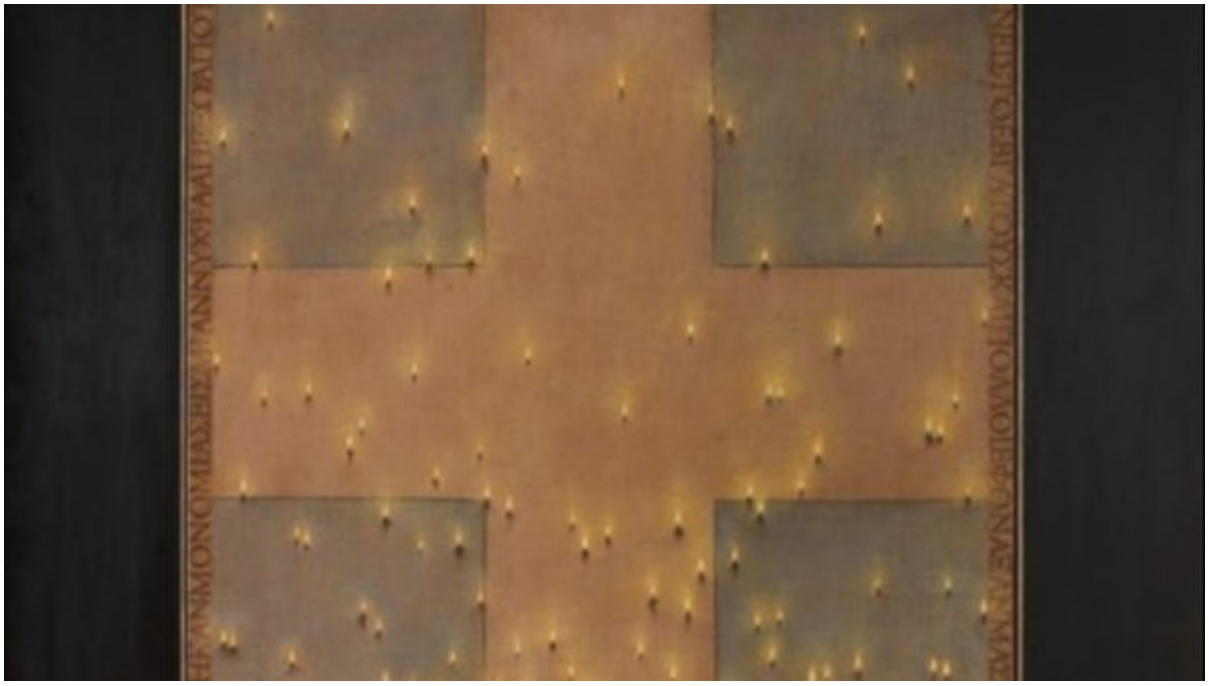

Τόσο η ομώνυμη έκθεση όσο και ο μνημειώδης κατάλογος των 1.218 σελίδων παρουσιάζουν εκατό χρόνια ιστορίας του νεότερου Ελληνισμού, με σημείο εκκίνησης το 1770 και την επανάσταση των Ορλοφικών, στο ξέσπασμα της Επανάστασης το 1821 με τα κυριότερα πολεμικά, πολιτικά και θεσμικά γεγονότα έως τις πρώτες δεκαετίες της λειτουργίας και ανάπτυξης του ελληνικού κράτους, το 1870.

Στον κατάλογο αποτυπώνονται εκατοντάδες τεκμήρια: ίχνη της προεπαναστατικής καθημερινότητας, τεκμήρια εμπορίου, κειμήλια πολέμου από τα χρόνια του Αγώνα, γραπτές μαρτυρίες της κάθε είδους διοίκησης των Ελλήνων, μαζί με έργα αστικής και λαϊκής τέχνης του 19ου, 20ου και 21ου αιώνα που μαρτυρούν τον απόηχο και την πρόσληψη της Επανάστασης.

«Ο δρόμος προς την υλοποίηση του εθνικού οράματος υπήρξε μακρύς και δύσβατος. Σημαδεύτηκε από εξάρσεις και απογοητεύσεις, επιτυχίες και παλινδρομήσεις, λαμπερές και σκοτεινές στιγμές. Αλλά το φως κυριάρχησε στο τέλος, καταυγάζοντας το παρόν και το μέλλον μας» σημειώνει στον πρόλογο η Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου.

Το ιστορικό πλαίσιο της κάθε περιόδου και της τέχνης αυτών των 100 χρόνων, δίνουν με κείμενα τους οι Δημήτρης Δημητρόπουλος, Άννα Αθανασούλη, Βαγγέλης Σαράφης, Μιχάλης Φέστας, Λίνα Λούβη, Χάρις Κανελλοπούλου και Βύρων Αντωνιάδης.

Μαζί με τα έργα των συνδιοργανωτριών Τραπεζών -Τράπεζα της Ελλάδος, Εθνική Τράπεζα, Alpha Bank- όπως και άλλων οργανισμών και ιδιωτών συλλεκτών,

παρουσιάζονται οι πλούσιες συλλογές που συγκέντρωσε ο Αντώνης Μπενάκης στο Μουσείο.

Μια ενδεικτική επιλογή έργων και κειμένων από τον κατάλογο «1821 Πριν και Μετά: Έλληνες και Ελλάδα, Επανάσταση και Κράτος» παρουσιάζει το Αθηναϊκό- Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων.

[…] Το πάθος για την παιδεία και η βεβαιότητα για την αξία της μόρφωσης και της γνώσης ως ενιαίου εργαλείου, αναγκαίου όχι μόνο για την ατομική πρόοδο αλλά και για την εθνική συγκρότηση, δίνουν πλούσιους καρπούς. Ο Ρήγας Βελενστινλής βρίσκεται στη σύγκλιση των μεγάλων πνευματικών ρευμάτων του καιρού του. Ένα πρόσωπο το οποίο, με τον πολυκύμαντο βίο και τον τραγικό μα και ηρωικό του θάνατο ενέπνευσε τους συγκαιρινούς του και τους μεταγενέστερους εραστές της ελευθερίας. Η Φιλική Εταιρεία, η μυστική αδελφότητα που αξιοποιεί την εμπειρία των συνωμοτικών οργανώσεων της εποχής, συλλαμβάνει, υπηρετεί και πραγματοποιεί το σχέδιο της εθνικής απελευθέρωσης και της δημιουργίας ελληνικού κράτους. Εκκινώντας από την ελληνική διασπορά συγκροτεί ένα πυκνό δίκτυο, το οποίο στις παραμονές της Επανάστασης ενσωματώνει τα πιο ανήσυχα πνεύματα, τα πιο δραστήρια πρόσωπα, σε ένα κοινό όραμα. Η δράση της κλείνει τον κύκλο της προεργασίας για την εξέγερση και ανοίγει τον επόμενο, αυτόν της Επανάστασης και της συγκρότησης του ελληνικού κράτους.

[…] Η κατάληψη της Τριπολιτσάς (Σεπτέμβριος 1821), του διοικητικού κέντρου της οθωμανικής Πελοποννήσου, αποτέλεσε ορόσημο για τη στρατιωτική εξέλιξη της Επανάστασης. Οι όροι του πολέμου αντιστράφηκαν και οι επαναστάτες από πολιορκητές φρουρίων μετατράπηκαν σε υπερασπιστές μιας σταδιακά απελευθερούμενης επικράτειας. […]

[...] Η Επανάσταση από το 1822 και μετά όφειλε να αντιμετωπίσει τις οργανωμένες από την Υψηλή Πύλη χερσαίες και ναυτικές εκστρατείες, αναλαμβάνοντας έναν συνεχή όσο και επιτυχή αγώνα αντίκρουσης υπέρτερων δυνάμεων, με μεγάλο, όμως, κόστος: καταστροφή της Χίου(1822), διωγμοί στην Κάρυστο (1823), καταστροφή των Ψαρών, της Κάσου και συρρίκνωση των επαναστατικών εστιών στην Κρήτη (1824)[...]

Delacroix EugËne (1798-1863). Paris, musÈe du Louvre.

Σε επίπεδο συμβολικό η ήττα στο Μεσολόγγι (Απρίλιος 1826) λειτούργησε ως καταλύτης που προκάλεσε τη συγκίνηση της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης, η οποία πίεζε για λύση υπέρ των επαναστατημένων, τροφοδοτώντας εκ νέου το ρεύμα του Φελελληνισμού.

[...] Στη θάλασσα, τον Οκτώβριο του 1827, οι ναυτικές μοίρες της Μεγάλης Βρετανίας, της Γαλλίας και της Ρωσίας, των Εγγυητριών Δυνάμεων, κατέστρεψαν τον τουρκοαιγυπτιακό στόλο στη Ναυμαχία του Ναβαρίνου, γεγονός που σηματοδότησε την αποφασιστική εμπλοκή τους, έμπρακτα πια, υπέρ του ελληνικού Αγώνα [...]

Πηγή: ΑΠΕ/ΜΠΕ